

TALLINNA POLÜTEHNILINE INSTITUUT

Poliitilise ökonoomia kateeder

T e m a a t i l i n e p l a a n
kapitalismi poliitilise ökonoomia
seminariõppusteks
(majandusteaduskonna üliõpilastele)

Fr. R. Kreutzwaldi
nim. ENSV Riiklik
Raamatukogu

Tallinn
1970

AR

Fr. R. Kreutzwaldi
nim. ENSV Riiklik

ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ
Кафедра политической экономии

ТЕМАТИЧЕСКИЙ ПЛАН

для семинарских занятий по политической экономии
капитализма

(для студентов экономического факультета)

На эстонском языке

ARHIIVKOGU

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Koostaja T.Härm

Vastutav toimetaja A.Toomsoo

Trükkimisele antud 9.06.70. Paber 60x84/16
Trükipg. 2,25. Tingpg. 2,1. Tiraaz 1200
TPI rotaprint, Tallinn, Koskla 2/9. Tell. 292
Tasuta

S i s s e j u h a t u s

Poliitilise ökonoomia seminaride ülesandeks on kinnistada ja süvendada loengutel ning programmis ettenähtud algallikate ja muude õppematerjalide iseseisval läbitöötamisel omandatud teoreetilisi teadmisi. Üntlasi on seminarid üliõpilaste iseseisva töö kontrollimise ja suunamise oluliseks vormiks. Kapitalistlikku tootmisviisi käsitlevad poliitilise ökonoomia seminariõppused peavad arendama üliõpilaste oskust kasutada marksistlik-leninliku poliitilise ökonoomia teoreetilisi seisukohti kaasaegse kapitalismi majanduselu nähtuste analüüsimisel, õpetama lühidalt ja selgelt väljendama oma mõtteid ning julgelt ja teadlikult kritiseerima marksismile võõraid ideid, kasvatama huvi ühiskondlik-poliitilise kirjanduse süstemaatilise lugemise vastu.

Seminar täidab ainult siis temale pandud ülesandeid, kui kõik üliõpilased sellest aktiivselt osa võtavad. Selle eelduseks on põhjalik seminarideks ettevalmistumine, mille hulka kuulub ka olulisemate algallikate konspekteerimine. Kirjanduse konspekteerimine tagab õppetööks vajaliku materjali sügavama mõistmise ja kindlama omandamise. Kasulikke nõuandeid kirjanduse konspekteerimise kohta võib leida järgmistest töödest: A. R a u d, "Kuidas Karl Marxi "Kapitali" lugeda, õppida ja konspekteerida". Tartu 1961; U. M e r e s t e, "Üliõpilastööde koostamise meetodikast", V ptk. TPI rotaprint, Tallinn 1965; "Как изучать первоисточники в курсах общественных наук". Казань 1965.

Poliitilise ökonoomia seminaride peamiseks vormiks on sõnavõttud ja diskussioonid. Kasutatakse referaate, programmeeritud õppusi, teste jms. Konkreetne vorm sõltub käsitlemisele tuleva materjali iseloomust, ulatusest ja tähtsusest. On soovitatav, et üliõpilased teeksid seminaril tähtsamate küsi-

muste kohta märkmeid, mis hiljem aine kordamisel on heaks abimaterjaliks.

Seminarid on arvestuslikud. See tähendab, et üliõpilased, kellel on tekkinud seminari osas võlgnevusi (puudumise või seminariks puuduliku ettevalmistamise tõttu), peavad need semestri jooksul likvideerima. Selleks esitab üliõpilane õppejõule kirjanduse konspekti ning õppejõud kontrollib küsitluse teel või kirjaliku kontrolltöö vormis tema teadmisi selle teema osas, milles oli võlgnevus. Seminari võlgnevusega üliõpilast eksamisessioonile ei lubata.

Seminari kirjandus on valitud põhimõttel, et üliõpilane saaks selle läbitöötamisel vajaliku ülevaate käsitletava teema põhiküsimustest.

Üliõpilastel, kes tunnevad suuremat huvi kapitalismi poliitilise ökonoomia vastu, on soovitatav tutvuda regulaarselt vastava majandusalase perioodikaga, eeskätt ajakirjadega "Мировая экономика и международные отношения" и "Экономические науки".

Eestikeelsetest õpikutest võib programmi esimese 13 teema osas kasutada NSV Liidu TA Majanduse Instituudi koostatud õpiku "Poliitiline ökonoomia" viimast, ümbertöötatud ja täiendatud trükki, mis ilmus Tallinnas 1963. aastal. Teatud teemade materjali paremaks omandamiseks võib kasutada ka "Loenguid kapitalismi poliitilisest ökonoomiast". TRÜ rotaprint, Tartu 1968. Peale selle on soovitatav kasutada õpikuid:

"Курс политической экономии", т. I. Москва 1963; Э. Я. Брегель, "Политическая экономия капитализма". Москва 1969; "Политическая экономия. Капиталистический способ производства". Изд. "Мысль", Москва 1969 jt.

Materjali poliitilise ökonoomia mitmesuguste kodanlike, reformistlike ja revisionistlike teooriate kohta leidub järgmistes kogumikes: В. И. Дудукин, "Современная буржуазная политическая экономия на службе монополий". Москва 1966; "Критика буржуазной политической экономии". Москва 1967; Г. И. Спижанкова, "Критика современных буржуазных и реформистских эконо-

номических теорий". Москва 1968; "Критика буржуазных и реформистских экономических теорий". Москва 1969 jt.

Statistilist materjali pakuvad kogumikud: "Экономика стран мира". Москва 1968; "Справочник пропагандиста-международника". Москва 1969 jt.

Seminari kestuse määrab vöoru juhendav õppejõud vastavalt kalenderplaanile.

Seminarikava nr. 1

Teema: Poliitilise ökonoomia aine ja meetod

P õ h i k ü s i m u s e d:

1. Materiaalne tootmine ja selle osa inimühiskonna arengus. Tootmise, jaotuse, vahetuse ja tarbimise vahetused.

2. Poliitilise ökonoomia aine määratlus. Poliitilise ökonoomia meetod.

3. Ühiskonna arenemise spetsiifilised ja üldised majandusseadused. Majandusseaduste tunnetamine ja kasutamine.

4. Poliitilise ökonoomia koht marksismi-leninismi koostisosade hulgas. Poliitilise ökonoomia klassiiseloos, parteiline iseloom.

5. Marksistlik-leninliku poliitilise ökonoomia tähtsus kapitalistliku ühiskonna revolutsioonilise ümberkujundamise ning sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise seisukohalt.

K i r j a n d u s:

K. M a r x, Poliitilise ökonoomia kriitikast. Sissejuhatus. Tallinn 1965.

K. M a r x, Kapital, I kd. Eessõna esimesele trükile. Järelsõna teisele trükile. Tallinn 1953.

F. E n g e l s, Anti-Dühring, teine osa, I ptk. Objekt ja meetod. Tallinn 1954.

V.I. L e n i n, Retsensioon. A. Bogdanov. Majandustea-
duse lühikursus. Teosed, 4.kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Sisse-
juhatus, esimene osa, I; teine osa, V, § 3. Tallinn 1968.

Teadusliku kommunismi rajaja. Teesid Karl Marxi 150.
sünni-aastapäevaks. Tallinn 1968.

Vladimir Iljitš Lenini 100. sünni-aastapäevaks. Nõuko-
gude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee teesid. Tallinn
1970.

A. R a u d, Karl Marxi majandusõpetuse kujunemisest ja
arenemisest. Tallinn 1960, lk. 3-16.

A.М. Е р е м и н. О системе экономических наук. Москва
1968.

Г.А. К о з л о в. Предмет и метод политической эконо-
мии. Москва 1968.

Seminarikava nr. 2

Teema: Kaubatootmine. Raha

P õ h i k ü s i m u s e d :

1. Kaubatootmise tekkimise tingimused ja olemus. Kauba-
tootmise mitmesuguste vormide ühisjooned ja erinevused.
2. Kaup, selle omadused.
  - a. Tarbimisväärtus.
  - b. Kauba väärtus, selle suurust mõjutavad tegurid.
  - c. Konkreetne ja abstraktne töö.
  - d. Kodanlike kauba- ja väärtusteooriate kriitika.
3. Eraomandusele rajatud kaubatootmise vastuolud.
  - a. Eratöö ja ühiskondliku töö vastuolu.
  - b. Konkreetse ja abstraktse töö, tarbimisväärtuse ja
väärtuse vastuolud.
  - c. Erakaubatootmise anarhiline iseloom. Turu stihi-
line võim erakaubatootjate üle.
  - d. Kaubafetišism.

4. Väärtusvormide arenemine ja raha tekkimine. Raha olemus ja funktsioonid.

5. Väärtus ja hind. Väärtusseadus ja selle toime lihtsa kaubatootmise tingimustes.

K i r j a n d u s

K. M a r x, Kapital, I kd., 1., 3. ptk. Tallinn 1953.

F. E n g e l s, Anti-Dühring, 3. osa. Tallinn 1954, lk. 271-275.

V. I. L e n i n, Karl Marx, osa "Väärtus". Teosed, 21. kd.

V. I. L e n i n, Kapitalismi arenemine Venemaal, I ptk., I osa; II ptk., XIII osa. Teosed, 3. kd.

G. R e k k e r, Raha ja raha funktsioonid. Loenguid kapitalismi poliitilisest ökonoomiast. Tartu 1968.

L. P a g l a n d, Kaubatootmine. Kaup ja väärtusseadus. Loenguid kapitalismi poliitilisest ökonoomiast. Tartu 1968.

В. А. Ф а н а с ь е в, Отправной пункт политической экономии. "Мировая экономика и международные отношения" 1968, № 5.

А. М. Е р е м и н, О системе экономических наук. Москва 1968.

Seminarikava nr. 3

Teema: Kapital ja lisaväärtus. Kapitalismi põhiline majandusseadus

P õ h i k ü s i m u s e d:

1. Raha muundumine kapitaliks. Kapitali üldvalem ja selle vastuolu.

2. Tööjõud kui kaup.

a. Tööjõu kaubaks muutumise tingimused.

b. Tööjõu kui kauba tarbimisväärtus ja väärtus.

c. Tööjõu väärtuse natsionaalsed erinevused.

3. Lisaväärtuse loomise protsess.

4. Kapitali olemus. Kapitali kodanlike määrangute kriitika. Püsiv- ja muutuvkapital.

5. Lisaväärtuse norm ja mass. Ekspluateerimise astme tõstmise erinevad viisid.

6. Kapitalismi arenemine tööstuses.
  - a. Kapitalistlik lihtkooperatsioon.
  - b. Manufaktuur.
  - c. 18.saj. lõpul ja 19.saj. algul toimunud tööstusrevolutsioon.
  - d. Masinate kapitalistliku kasutamise piirid ja vastuolud.

7. Praegune teaduslik-tehniline revolutsioon, selle iseärasused ja vastuolud.

8. Kapitalismi põhivastuolu, selle süvenemine kapitalismi arenemise käigus.

9. Lisaväärtuse seadus kui kapitalismi põhiline majandusseadus. Lisaväärtuse teooria koht marksistlikus poliitilises ökonomias.

K i r j a n d u s:

K. M a r x, Kapital, I kd., 4.-7. ptk.; 8. ptk., §-d 1, 2; 9.-14. ptk. Tallinn 1953.

V.I. L e n i n, Karl Marx, osa "Lisaväärtus". Teosed, 21. kd.

V.I. L e n i n, Töölise palgad ja kapitalistide kasum Venemaal. Teosed, 18. kd.

K. M a r x, Kapital, II kd. F.Engelsi eessõna. Tallinn 1958.

НЛКР программ, esimene osa, I. Tallinn 1968.

L. K a h k, Psühholoogia ja kasumid. "Rahva Hääl", 7.I 1966.

K. K a s k, Tööstustöölise majanduslikust olukorrast kodanlikus Eestis. Tallinn 1957.

K. I n d r e. Kapital ja lisaväärtus. Loenguid kapitalismi poliitilisest ökonomiast. Tartu 1968.

Н. Г а у з н е р, Научно-техническая революция и ее социальные последствия. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 7.

И. Д в о р к и н, Научно-техническая революция и "Капитал" К.Маркса. "Вопросы экономики" 1968, № 4.

М.С. Д р а г и л е в, Н.И. М о х о в, П.А. К а ш у т и н, Современные вопросы политической экономики капитализма, гл. II и III. Москва 1967.

М.Г. Мошенский. Марксова теория прибавочной стоимости и современность. Москва 1967.

Наемный труд в странах развитого капитализма (1950-1968) "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 10.

М.Е. Р у д а к о в а. Проблемы воспроизводства рабочей силы в США на современном этапе. Москва 1967.

Seminarikava nr. 4

Teema: Palk kapitalismi tingimustes

P õ h i k ü s i m u s e d:

1. Palga olemus kapitalistlikus ühiskonnas.
2. Palga vormid, nende evolutsioon kaasaegse kapitalismi tingimustes.
3. Nominaal- ja reaalpalk. Reaalpalga suurust mõjutavad tegurid. Erinevate maade tööliste ja mitmesuguste töölistekategooriate palgataseme erinevused.
4. Töölisklassi võitlus töö- ja palgatingimuste parandamise eest. Kodanliku riigi sekkumine töö ja kapitali suhtesse.

K i r j a n d u s:

К. М а р х, Капитал, I kd., 17.-20. ptk. Tallinn 1953.

V.I. L e n i n, Higi väljapressimise "teaduslik" süsteem. Teosed, 18. kd.

V.I. L e n i n, Arvude keel. Teosed, 19. kd.

В. Л ю б и м о в а, Рабочий класс капиталистических стран: положение и борьба. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 6.

Seminarikava nr. 5

Teema: Kapitalistliku akumulatsiooni üldine seadus

P õ h i k ü s i m u s e d :

1. Pootmine ja taastootmine. Kapitalistlik lihtne ja laiendatud taastootmine. Kapitalistliku akumulatsiooni olemus ja tegurid.

2. Kapitali tehniline ja väärtuseline struktuur. Kapitali orgaaniline struktuur ja selle kasv kapitalismi arengemisel. Kapitali kontsentratsioon ja tsentralisatsioon.

3. Kapitalistliku akumulatsiooni protsess ja tööstusliku reservarmee tekkimine. Suhtelise ülerahvastuse vormid. Kapitalistlik rahvastusseadus. Malthuse ja kaasaegsete maltuslaste reaktsiooniliste "rahvastusteooriate" kriitika.

4. Kapitalistliku akumulatsiooni üldine seadus. Proletariaadi olukorra absoluutne ja suhteline halvenemine. Töörahva proletariseerumise intensiivistumine tänapäeva kapitalistlikus ühiskonnas. Proletariaadi klassivõitlus elutase me tõusu eest.

5. Kapitalistliku akumulatsiooni ajalooline tendents.

K i r j a n d u s :

K. M a r x, Kapital, I kd., 21. ja 22. ptk.; 23. ptk., §-d 1-4; 24. ptk., § 7.

V.I. L e n i n, Vaesumine kapitalistlikus ühiskonnas. Teosed, 18. kd.

V.I. L e n i n, Kapitalismi arenemine Venemaal. Teosed, 3. kd., 8. ptk., § 6.

V.I. L e n i n, Arvude keel. Teosed, 19. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa. Tallinn 1968.

Kommunistlike ja töölisparteide rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvas 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument "Kommunistlike ja töölisparteide rahvusvaheline nõupidamine". Tallinn 1969.

H. A a s a, Milline on kapitalistlike maade tööliklassi olukord? "Küsimused ja Vastused" 1966, nr. 2.

H. A l l i k, Võrdlusi tööstustöölise elatustasemest Eestis. Tallinn 1957.

V. B a r k o v, Mida on USA töörahvale andnud "ameerika elulaad"? "Eesti Kommunist" 1965, nr. 11.

U. P o l i s i n s k i, Kas maailma ähvardab ülerahvastuse oht? "Küsimused ja Vastused" 1966, nr. 4.

Безработица в странах развитого капитализма (1950-1968). "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № II.

Е. В а р г а, Очерки по проблемам политэкономии капитализма. Москва 1965, lk. 107-132.

В.С. Г о й л о, Теоретическое оправдание безработицы. Буржуазные теории занятости. Москва 1966.

М.С. Д р а г и л е в, Н.И. М о х о в, П.А. К а ш у т и н, Современные вопросы политической экономии капитализма, IУ глава. Москва 1967.

В. Л ю б и м о в а, Рабочий класс капиталистических стран: положение и борьба. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 6.

О. С а л ь к о в с к и й, Социально-экономическая политика буржуазии и рабочий класс. "Мировая экономика и международные отношения" 1966, № 9; 1968, № 3.

Seminarikava nr. 6

Teema: Kapitali ringkäik ja käive

P õ h i k ü s i m u s e d:

1. Kapitali ringkäik ja selle kolm staadiumi.
2. Tööstusliku kapitali kolm funktsionaalset vormi. Ra-

hikapitali, tootliku kapitali ja kaupkapitali ringkäik; nende ringkäikude erinevus ja ühtsus.

3. Kapitalistlik tootmine ja ringlus. Ringlussfaaris rakendatud töö iseärasused.

4. Kapitali käive. Põhi- ja käibekapital. Põhikapitali füüsiline ja moraalne kulumine. Amortisatsioon.

5. Muutuvkapitali käive. Lisaväärtuse aastanorm ja mass.

K i r j a n d u s :

K. M a r x, Kapital, II kd., IV ptk., lk. 1-7; V, VII, VIII ptk; XVI ptk., § 1.

K. I n d r e, Kapitali ringkäik ja käive. Loenguid kapitalismi poliitilisest ökonoomiast. Tartu 1968.

Seminarikava nr. 7

Teema: Kasum ja tootmishind

P õ h i k ü s i m u s e d :

1. Kapitalistlikud tootmiskulud ja kasum. Kasumi mass ja kasuminorm. Kasuminormi mõjutavad tegurid.

2. Keskmise kasuminormi kujunemine ja kauba väärtuse muundumine tootmishinnaks.

3. Näilik vastuolu K. M a r x i "Kapitali" I ja III köite vahel.

4. Keskmise kasuminormi langemise tendentsi seadus ja kapitalismi vastuolude teravnemine.

5. K. Marxi keskmise kasuminormi ja tootmishinna õpetuse tähtsus proletariaadi klassivõitlusele.

K i r j a n d u s :

K. M a r x, Kapital, III kd., 1., 2., 7.-10., 14. ptk.; 15 ptk., § 1.

F. E n g e l s, Lisad "Kapitali" III köitele. Väärtusseadus ja kasuminorm (vt. K. Marx, "Kapital", III kd.). Tallinn 1962.

Seminarikava nr.8

Teema: Kaubanduskapital ja kaubanduslik kasum.
Laenukapital ja laenuprotsent

P õ h i k ü s i m u s e d:

1. Kaubanduskapitali olemus kapitalismi tingimustes. Kau-
banduslik kasum ja selle allikad. Ringluskulud.
2. Kapitalistlikus kaubanduses töötavate tööliste ja
teenistujate ekspluateerimise iseärasused.
3. Kapitalistliku kaubanduse vormid ja nende arenemine
kaasajal.
4. Laenukapital kapitalistlikus ühiskonnas. Kasumi jagu-
nemine ettevõtjatuluks ja protsendiks. Laenuprotsendi langemi-
se tendents.
5. Kapitalistlik krediit ja selle vormid. Krediidi osa
kapitalistliku tootmise arenemises ja selle vastuolude terav-
nemises.
6. Aktsiaselts ja aktsiakapital. Aktsiad ja obligatsioonid.
Fiktiivne kapital ja selle erinevus tegelikust kapita-
list. Asutamiskasum. Kapitali "demokratiseerumise" ja "rahva-
kapitali teooriate" kriitika.
7. Raharinglus kapitalistlikus ühiskonnas.

K i r j a n d u s:

К. М а р х, Kapital, III kd., 16., 17., 21., 23., 25.,
27. ja 29. ptk.

Н. В а с и л ь е в, Теория "народного капитализма" -
новейший вариант буржуазной апологетики. "Вопросы экономики"
1965, № 3.

Ф. Г о р ю н о в, Рекламный бизнес в США. "Мировая эконо-
мика и международные отношения" 1967, № 8.

Teema: Maarent. Kapitalismi arenemine põllumajanduses

P õ h i k ü s i m u s e d :

1. Kapitalistliku maarendi tekkimine ja selle erinevus feodaalsest maarendist. Rent ja rendimaks. Hüpoteekvõlgnevus.
2. Monopol maale kui majanduse objektile ja diferentsiaalrent. Diferentsiaalrent I ja II.
3. Maaeraomanduse monopol ja absoluutne maarent. Maa hind. Monopoolne rent. Rent ehitusplatsidelt ja hankivas töötuses.
4. Kapitalismi arenemise üldised seaduspärasused ja iseärasused põllumajanduses.

K i r j a n d u s :

- K. M a r x, Kapital, III kd., 37., 38., 39., 45. ptk.; 47. ptk., § 5.
- V. I. L e n i n, Agraarküsimus ja "Marxi arvustajad", 1., 2., 4.-6. ptk. Teosed, 5. kd.
- V. I. L e n i n, Kapitalismi arenemine Venemaal, 2. ptk., § 13; 3. ptk., § 10; 4. ptk., §-d 9, 11. Teosed, 3. kd.
- V. I. L e n i n, Uusi andmeid kapitalismi arenemiseseadustest põllumajanduses, 7.-9. ptk. Teosed, 22. kd.
- R. A n t o n s, Agraarsuhted kodanlikus Eestis, 5. ptk. Tallinn 1957.
- U. P o l i s i n s k i, Kuidas areneb USA põllumajandus? "Küsimused ja Vastused" 1968, nr. 3.
- H. T i i d o, Talurahva olukorrast kodanlikus Eestis. Tallinn 1957.
- Абсолютная рента (дискуссия). "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 2, 4, 7, 9; 1968, № 2; 1965, № 5.
- М. С. Д р а г и л е в, Н. И. М о х о в, П. А. К а ш у т и н, Современные вопросы политической экономики капитализма, глава VII. Москва 1967.

Seminarikava nr.10

Teema: Ühiskondliku kapitali taastootmine. Majanduskriisid

P õ h i k ü s i m u s e d :

1. Individuaalse ja ühiskondliku kapitali taastootmine. Ühiskondlik koguprodukt ja selle koosseis väärtuse järgi ning naturaalsel vormis. Ühiskondliku tootmise kaks alajaotust. Realiseerimisteooria metodoloogilised eeldused.
2. Lihtne taastootmine. Realiseerimistingimused kapitalistliku lihtsa taastootmise puhul.
3. Laiendatud taastootmine. Realiseerimistingimused kapitalistliku laiendatud taastootmise puhul.
4. Marksistliku taastootmisteooria arendamine V.I. Lenini poolt.
5. Kapitalistliku ühiskonna natsionaalne tulu. Natsionaalse tulu tootmine, jaotamine ja ümberjaotamine. Natsionaalse tulu kasutamine.
6. Kapitalistliku taastootmise antagonistlikud vastuolud ja ületootmise majanduskriisid. Majanduskriiside peamine põhjus. Majanduskriiside perioodilisuse materiaalne alus. Agraarkriisid.
7. Kriiside osa kapitalismi vastuolude teravnemises ja töötajate olukorra halvenemises.
8. Kodanlike ja reformistlike "kriisiteooriate" kriitika.

K. M a r x, Kapital, II kd., 18. ptk., § 1; 20. ptk., §-d 1-3; 21. ptk., § 3 (esimene näide).

F. E n g e l s, Anti-Dühring, III osa, 2. ptk. lk. 234-252.

V. I. L e n i n, Niinimetatud turgude-küsimuse kohta.

Teosed, 1. kd., §-d 1-3.

V. I. L e n i n, Kapitalismi arenemine Venemaal, 1. ptk., §-d 5-9. Teosed, 3. kd.

V. I. L e n i n, Veel realiseerimisteooria küsimusest. Teosed, 4. kd.

V. I. L e n i n, Kriisi õppetunnid. Teosed, 5. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, I ja IV alajaotus. Tallinn 1968.

U. P o l i s i n s k i, Kas majanduskriise on võimalik vältida? "Küsimused ja Vastused" 1967, nr. 12.

Э. Б р е г е л ь, Особенности воспроизводства капитала в современных условиях. "Экономические науки" 1968, № 5, lk. 90-101.

Э. Б р е г е л ь, Закономерности капиталистического воспроизводства "Политическое самообразование" 1968, № I, lk. 79-87.

М. С. Д р а г и л е в, Н. И. М о х о в, П. А. К а ш у т и н, Современные вопросы политической экономии капитализма, глава IX, Москва 1967.

Конъюнктура и цикл. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 4.

Seminarikava nr. 11

Teema: Tootmise kontsentratsioon ja monopolid.

Finantskapital ja finantsoligarhia

P õ h i k ü s i m u s e d :

1. Lenini imperialismiteooria kui K. Marxi majandusõpetuse arendus ja jätk. V. I. Lenini teose "Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium" ajalooline tähtsus.
2. Imperialismi tekkimise seaduspärasused ja olemus.
3. Monopolistlike tööstuskoondiste olemus ja põhivormid.

4. Monopolid ja konverents. Konkurentsivõitluse vormid ja meetodid imperialismi perioodil. Kodanlikud õpetused monopolidest, nende kriitika.

5. Pangakapitali kontsentratsioon ja tsentralisatsioon. Pankade osa muutumine imperialismi perioodil. Pangamonopoli-de tekkimine ja nende põhivormid.

6. Finantskapitali kujunemine ja olemus. Finants-monopolistlikud grupid.

7. Finantsoligarhia ja tema majandusliku valitsemise meetodid. Finantsoligarhia reaktsioonilise osa suurenemine kaasajal.

8. Kodanliku ühiskonna vastuolude teravnemine finantsoligarhia valitsemise tingimustes.

K i r j a n d u s:

V. I. L e n i n, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, 1.-3. ptk. Teosed, 22. kd.

V. I. L e n i n, Materjale partei programmi revideerimise kohta. Teosed, 24. kd.

V. I. L e n i n, Ähvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda. Teosed, 25. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa. Tallinn 1968.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, I osa. NLKP XXIII kongressi materjalid. Tallinn 1966, lk. 159-164.

Vladimir Iljitš Lenini 100. sünni-aastapäevaks. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee teesid. Tallinn 1970.

E. B r a n d t, Eesti majanduse olukorrast kodanliku diktaatori perioodil. Tallinn 1955.

A. A a d i k, Kodanliku Eesti sõltuvusest imperialistlikest suurriikidest. Tallinn 1957.

O. S e p r e, Kodanliku Eesti sõltuvus imperialistlikest maadest. Tallinn 1964.

К. Б о р и с о в а, Соперничество европейских и американских монополий. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, №9.

Г. В л а с о в, Империя Ротшильдов сегодня. "Мировая экономика и международные отношения" 1968, № 2.

И. Д м и т р и е в, Элита монополистического капитала. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 2.

Ю. К о ч е в р и н, Концентрация и монополия. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 10.

Л. А. Л е о н т ь е в, "Капитал" К. Маркса и современная эпоха, глава V. Москва 1968.

Е. П о п о в, Новые пути промышленной концентрации. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 7.

А. М. Р у м я н ц е в, Ленинский этап в развитии политической экономики, глава I. Москва 1967.

И. С о к о л о в. Ленинский анализ монополистического капитализма и современность. "Коммунист" 1967, № 12.

Учение В. И. Ленина об империализме и современность. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 5.

Seminarikava nr. 12

Teema: Kapitali väljavedu. Maailma majanduslik ja territoriaalne jaotamine. Kapitalistliku maailmamajanduse süsteem ja rahvusvaheline tööjaotus

P õ h i k ü s i m u s e d :

1. Kapitali väljavedu imperialismi tingimustes, selle tähtsus ja vormid.
2. Kapitali väljaveo iseärasused tänapäeva tingimustes. Rahvusvahelised monopolid. Maailma majanduslik jaotamine ka-

pitalistide liitude poolt. Kapitali internatsionaliseerumise protsess ja vastuolude teravnemine imperialistlike suurriikide vahel.

3. Maailma territoriaalse jaotamise lõpuleviimine 19. saj. lõpuks ja võitlus maailma ümberjaotamise eest. Imperialismi koloniaalsüsteem.

4. Kapitalistliku maailmamajanduse süsteemi kujunemine. Rahvusvaheliste majanduslike suhete vormid imperialismi perioodil.

K i r j a n d u s :

V.I. L e n i n, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, IV-VI ptk. Teosed, 22. kd.

V.I. L e n i n, Marksismi karikatuurist ja "imperialistlikust ökonomismist". Teosed, 23. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa. Tallinn 1968.

Vladimir Iljitš Lenini 100. sünni-aastapäevaks. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee teesid. Tallinn 1970.

Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (nov. 1960). 1957. ja 1960.a. Moskvas toimunud kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamiste dokumendid. Tallinn 1964.

Kommunistlike ja töölispartei rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvas 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument "Kommunistlike ja töölispartei rahvusvaheline nõupidamine". Tallinn 1969.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, I osa. NLKP XXIII kongressi materjalid. Tallinn 1966.

L.I. B r e ž n e v. NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, I osa, §-d 2, 4, 5. NLKP XXIII kongressi materjalid. Tallinn 1966.

Т.Я. Б е л о у с, Предприятия совместного владения -- важная форма международного сплетения монополий. Сб. "Соревнование двух систем. Новые явления в экономике капитализма". Москва 1967.

С.Л. В ы г о д с к и й, Новые тенденции в вывозе капитала. "Мировая экономика и международные отношения" 1966, № 2.

Ю. К а п е л и н с к и й, С. О у с л и н, Монополистический капитал в борьбе за рынки и интеграция. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 3.

Д.Р. К э м п б е л л, Американские монополии в Англии. "Проблемы мира и социализма" 1969, № 1.

А. М а н у к я н, Вывоз капитала и международные монополии. "Мировая экономика и международные отношения" 1970, № 2

Р. О в и н н и к о в, Левиафаны капиталистического мира (транснациональные монополии). "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 8.

И.П. Ф о м и н с к и й, Мировое капиталистическое хозяйство и углубление его кризиса в современных условиях. Изд. Московского университета, 1966.

Seminarikava nr. 13

Teema: Imperialismi ajalooline koht

P õ h i k ü s i m u s e d:

1. V.I. Lenin imperialismi ajaloolisest kohast. Imperialism majanduslik olemus. Imperialism kui monopolistlik kapitalism.
2. Imperialism kui roiskuv, parasitlik kapitalism. Kaks tendentsi tootlike jõudude arenemises imperialismi tingimustes.
3. Imperialism kui surev kapitalism.

4. Kapitalismi ebaühtlase majandusliku ja poliitilise arenemise seaduse toime spetsiifiline iseloom imperialismi tingimustes ja selle seaduse toime osa ülemaailmse revolutsioonilise protsessi arenemises.

5. Antileninlike imperialismiteooriate kriitika.

K i r j a n d u s :

V.I. L e n i n, Euroopa Ühendriikide loosungist. Teosed, 21. kd.

V.I. L e n i n, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, VII-X ptk. Teosed, 22. kd.

V.I. L e n i n, Imperialism ja sotsialismi lõhenemine. Teosed, 23. kd.

V.I. L e n i n, Materjale partei programmi revideerimise kohta, 3. ja 4. ptk. Teosed, 24. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa. Tallinn 1968.

Vladimir Iljits̄ Lenini 100. sünni-aastapäevaks. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee teesid. Tallinn 1970.

Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (1960.a.nov.), I osa. 1957. ja 1960.a. Moskvast toimunud kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise dokumendid. Tallinn 1964.

Kommunistlike ja töölispartei rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvast 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument "Kommunistlike ja töölispartei rahvusvaheline nõupidamine". Tallinn 1969.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, I osa. NLKP kongressi materjalid. Tallinn 1966.

L.I. B r e ž n e v, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, I osa, §-d 2, 4, 5. NLKP XXIII kongressi materjalid. Tallinn 1966, lk. 9-12 ja 17-29.

L. V o l k o v, Ülemaailmne revolutsiooniprotsess kaasaajal. "Eesti Kommunist" 1967, nr. 3.

М.С. Д р а г и л е в, Новые тенденции в развитии капиталистической экономики. Москва 1966.

В. М о т ы л е в, Критика буржуазной теории "реконструкции мировой капиталистической экономики". "Вопросы экономики" 1969, № 3.

Учение В.И. Ленина об империализме и современность. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 5.

Ю. Ш и ш к о в, Теория "ультраимпериализма" и современность. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 4.

Seminarikava nr. 14

Teema: Kapitalismi üldkriisi olemus. Maailma lõhenemine kaheks ühiskondlik-majanduslikuks süsteemiks ja nendevaheline võitlus

P õ h i k ü s i m u s e d:

1. Kapitalismi üldkriisi olemus, põhjooned ja etapid. Kolmanda etapi iseärasused.
2. Maailma jagunemine kaheks ühiskondlik-majanduslikuks süsteemiks ja nendevaheline võitlus. Kahe maailmasüsteemi vahelise majandusliku võistluse mõju kapitalistliku majanduse sisevastuolude teravnemisele.
3. Reformismi, revisjonismi ja dogmatismi kriitika kahe süsteemi majandusliku võistluse ja võitluse küsimustes.

K i r j a n d u s:

- V.I. L e n i n, Kiri Ameerika töölistele. Teosed, 28. kd.
V.I. L e n i n, VK(b)P programmi projekt. Teosed, 29. kd.
V.I. L e n i n, Kommunistliku Internatsionaali II kongress 19. juulist - 7. aug. 1920.a. Ettekanne rahvusvahelisest olukorrast ja Kommunistliku Internatsionaali põhiülesannetest 19. juulil. Teosed, 31. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, IV. Tallinn 1968.

Vladimir Iljits̄ Lenini 100. sünni-aastapäevaks. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee teesid. Tallinn 1970.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960.a.nov.). 1957. ja 1960.a. Moskvast toimunud kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamiste dokumendid. Tallinn 1964.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, I osa. NLKP XXIII kongressi materjalid. Tallinn 1966, lk. 160-164.

Kommunistlike ja töölisparteide rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvast 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument "Kommunistlike ja töölisparteide rahvusvaheline nõupidamine". Tallinn 1969.

L. I. B r e ž n e v, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressil, I osa, §-d 2, 4, 5. NLKP XXIII kongressi materjalid. Tallinn 1966, lk. 9-12 ja 17-29.

L. I. B r e ž n e v, 50 aastat sotsialismi suuri võite, 4. punkt. Tallinn 1967.

V. K i n g i s s e p p, Kellele iseseisvus, kellele ike. Tallinn 1946.

A. K ö ö r n a, Kooseksisteerimine ja võitlus. Tallinn 1964.

M. P e s t i, Rahvuslik reetmine "rahvusluse" sildi all, VIII ptk. Tallinn 1960.

G. P u i s, A. R a u d, Maailma kapitalismi kriis, I ptk. Tallinn 1964.

I. V o l k o v, Ülemaailmne revolutsiooniprotsess kaasaajal. "Eesti Kommunist" 1967, nr. 3.

Э. Б р е г е л ь, Теория конвергенции двух экономиче-

ских систем. "Мировая экономика и международные отношения" 1968, № 1.

А.П. Б у т е н к о, Две мировые системы, закономерности и тенденции их развития. Москва 1967.

В.И. Д о к у к и н, На службе монополий. (Критика современных буржуазных концепций развития двух мировых систем.) Москва 1966.

М. Д р а г и л е в, Ленинская характеристика кризиса мирового капитализма и современность. "Мировая экономика и международные отношения" 1970, № 3.

И.М. М р а ч к о в с к а я, Общий кризис капитализма. Москва 1967.

Учение В.И. Ленина об империализме и современность. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 5.

В. Ч е п р а к о в, Теория конвергенции и действительность. "Вопросы экономики" 1968, № 2.

Seminarikava nr.15

Teema: Riiklik-monopolistliku kapitalismi arenemine

P õ h i k ü s i m u s e d :

1. Monopolistliku kapitalismi ümberkasvamine riiklik-monopolistlikuks kapitalismiks. Kapitali kontsentratsioon ja tsentralisatsioon riiklik-monopolistliku kapitalismi tingimustes.
2. Riiklik-monopolistliku kapitalismi arenemise põhisuunad.
3. Tootmise ühiskonnastamine monopolide ja imperialistliku riigi poolt ning kapitalismi põhivastuolu süvenemine. Töö ja kapitali vastuolude suurenemine imperialismi tingimustes.
4. Kodanlike, reformistlike ja revisionistlike riiklik-monopolistliku kapitalismi kontseptsioonide kriitika.

F. E n g e l s, Anti-Dühring, kolmas osa, II ptk. Tallinn 1954.

V.I. L e n i n, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, VII-X ptk. Teosed, 22. kd.

V.I. L e n i n, Ähvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda. Teosed, 25. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, IV ptk. Tallinn 1968.

Vladimir Iljits̄ Lenini 100. sünni-aastapäevaks. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee teesid. Tallinn 1970.

Kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus (1960. a. nov.), I osa. 1957. ja 1960. a. Moskvas toimunud kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise dokumendid. Tallinn 1964.

Kommunistlike ja töölispartei rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvas 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument "Kommunistlike ja töölispartei rahvusvaheline nõupidamine". Tallinn 1969.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, I osa. NLKP XXIII kongressi materjalid. Tallinn 1966, lk. 160-164.

L.I. B r e ž n e v, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, I osa, § 2. NLKP XXIII kongressi materjalid. Tallinn 1966, lk. 9-12.

N. I n o z e m t s e v, Riiklik-monopolistlik kapitalism ja kodanlike ideoloogide väljamõeldised. "Rahva Hääl", 25.VII 1965.

E. I n t i, Majanduse arengu reguleerimine kapitalismimaades. "Eesti Kommunist" 1968, nr. 1.

G. P u i s, A. R a u d, Maailma kapitalismi kriis, 3. ptk. Tallinn 1964.

E. T r u u v ä l i, Tänapäeva riiklik-monopolistlik kapitalism. "Eesti Kommunist" 1970, nr. 1.

Л. А л ь т е р, Регулирование и программирование капиталистической экономики: сущность, методы и противоречия. "Мировая экономика и международные отношения" 1968, № I.

И.К. В е р е щ а г и н, Закон прибавочной стоимости в условиях современного капитализма, гл. III и IV. Москва 1966.

М. Д р а г и л е в, Государственно-монополистическое регулирование экономики. "Политическое самообразование" 1970, № I.

М.С. Д р а г и л е в, Н.И. М о х о в, П.А. К а ш у т и н, Современные вопросы политической экономики капитализма, гл. VII. Москва 1967.

Э.Н. З а д о р н о в а, Развитие государственно-монополистического капитализма. Новосибирск 1967.

В.А. М а т в е е в, Государственно-монополистический характер капиталистического программирования. Некоторые тенденции развития капиталистической экономики 1917-1967. Москва 1968.

И. С о к о л о в, Государственно-монополистическая собственность. "Мировая экономика и международные отношения" 1968, № 2.

Учение В.И. Ленина об империализме и современность. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 5.

Е. Х м е л ь н и ц к а я, Историческое место государственно-монополистического капитализма. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 9.

Seminarikava nr. 16

Teema: Koloniaalsüsteemi kriis ja lagunemine.

Arenevate maade majanduse arenemise iseärasused

P õ h i k ü s i m u s e d:

1. Imperialismi koloniaalsüsteemi kriis ja lagunemine.
2. Neokolonialism, selle olemus ja meetodid.
3. Noorte rahvusriikide kaks arenemisteed. Mittekapitalistliku arenemise võimalikkus ja vajalikkus.
4. Nõukogude Liidu ja teiste sotsialistlike maade abi vabanenud maade rahvastele rahvusliku majanduse arendamisel ja nende võitluses rahvusvaheliste monopolide vastu.

V. I. L e n i n, Marksismi karikatuurist ja "imperialistlikust ökonomismist". Teosed, 23. kd.

V. I. L e n i n, Kommunistliku Internatsionaali II kongress 19. juulist - 7. aug. 1920. a. Ettekanne rahvusvahelisest olukorrast ja Kommunistliku Internatsionaali põhiülesannetest 19. juulil. Teosed, 31. kd.

V. I. L e n i n, Kommunistliku Internatsionaali III kongress 22. VI - 12. VII 1921. a. Ettekanne VKP taktika kohta 5. juulil. Teosed, 32. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, IV ja VI. Tallinn 1968.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. a. nov.), IV osa. 1957. ja 1960. a. Moskvas toimunud kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise dokumendid. Tallinn 1964.

Kommunistlike ja töölisparteide rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvas 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument. "Kommunistlike ja töölisparteide rahvusvaheline nõupidamine." Tallinn 1969.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, I osa. NLKP XXIII kongressi materjalid. Tallinn 1966, lk. 160-164.

L. I. B r e ž n e v, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, I osa, § 4. NLKP XXIII kongressi materjalid. Tallinn 1966, lk. 17-21.

L. I. B r e ž n e v, 50 aastat sotsialismi suuri võite, 4. punkt. Tallinn 1967.

V. K r i n a l, Noorte rahvusriikide majanduslikust arengust. Tallinn 1965.

Neokolonialism on rahvaste verivaenlane. "Eesti Kommunist" 1968, nr. 6.

NSV Liidu koostöö arenevate maadega. "Küsimused ja Vastused" 1967, nr. 11.

G. P u i s, A. R a u d, Maaailma kapitalismi kriis, II ptk. Tallinn 1964.

G. T u u d e r, "Kolmas maailm" eile, täna, homme. "Eesti Kommunist" 1966, nr. 2.

G. R e k k e r, Imperialismi koloniaalsüsteemi lagunemine ja neokolonialism. "Edasi", 17. IX 1968.

В. И о р д а н с к и й, Расслоение африканского крестьянства. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 3.

В. К о н д р а т ь е в, Индустриальное развитие в молодых национальных государствах. "Политическое самообразование" 1969, № 5.

Ю. С п и ч а к, Аграрная реформа и новые пути Африки. "Мировая экономика и международные отношения" 1968, № 5.

В. Т я г у н е н к о, Ленинский анализ колониализма и некоторые проблемы современности. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 12.

Э. У т к и н, О развитии некапиталистической экономики. "Плановое хозяйство" 1967, № 4.

Э. У т к и н, Эффективность государственного сектора в освободившихся странах. "Плановое хозяйство" 1966, № 9.

Учение В.Ленина об империализме и современность, "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 5.

Н. Ш м е л е в, Развивающиеся страны: социальный прогресс и экономический рост. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 2.

А. Ш п и р т, Научно-техническая революция и экономика "третьего мира". "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 3.

Seminarikava nr. 17

Teema: Lisaväärtuse seaduse toime iseärasused kaasaegse kapitalismi tingimustes

P õ n i k ü s i m u s e d:

1. Lisaväärtuse seaduse toime iseärasused kaasaegse teaduslik-tehnilise revolutsiooni, riiklik-monopolistliku kapitalismi tugevnemise ja sotsialistliku maailmasüsteemi maa-

ilma arenemise otsustavaks teguriks muutumise tingimustes. Imperialistliku riigi osa töölisklassi ekspluateerimise tugevdamises.

2. Kaasaegne hindade süsteem. Monopolide valitsemine ja monopoolsete hindade kujunemine. Riiklik-monopolistlikud hinnad. Kapitali vaba valgumise piiramine ja monopoolse kasumi teke. Väärtusseaduse toime modifitseerumine.

3. Kapitali orgaanilise struktuuri kasv kaasajal ja keskmise kasuminormi langemise tendentsi seaduse toime iseärasused.

4. Kahe maailmasüsteemi vahelise võitluse mõju palga taseme ja kasuminormi dünaamikale.

K i r j a n d u s :

K. M a r x, Kapital, III kd., 22. ptk., lk. 334.

Kommunistlike ja töölisparteiade rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvas 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument "Kommunistlike ja töölisparteiade rahvusvaheline nõupidamine". Tallinn 1969.

Е. В а р г а, Проблема перелива капиталов при выравнивании нормы прибыли. Норма прибыли при монополистическом капитализме. В книге: "Очерки по проблемам политической экономии капитализма". Москва 1967.

Ю. В а с и л ь ч у к, "Капитал" К.Маркса и современная теория капиталистической прибыли и цен. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 3.

С.Л. В ы г о д с к и й, Капиталистическое воспроизводство в современных условиях. Москва 1966.

Н. Г а у з н е р, Научно-техническая революция и ее социальные последствия. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 7.

М.С.Д р а г и л е в, Н.И.М о х о в, П.А.К а ш у т и н, Современные вопросы политической экономии капитализма, гл. У. Москва 1967.

В. Л ю б и м о в а, Рабочий класс и воспроизводство. "Мировая экономика и международные отношения" 1966, № 7.

М.Г. М о ш е н с к и й, Марксоватеория прибавочной стоимости и современность. Москва 1967.

Учение В.И. Ленина об империализме и современность. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 5.

Seminarikava nr. 18

Teema: Agraarsuhted ja talurahva vaesumine imperialistlikes, koloniaal- ja sõltuvates maades

P õ h i k ü s i m u s e d:

1. Rent ja agraarsuhted kaasajal. Kapitalistlike maade põllumajanduse sotsiaal-majandusliku struktuuri põhilised elemendid. Finantskapitali kokkukasvamine maaomandusega ja maarendi arenemine.

2. Monopolistliku kapitalismi kasv põllumajanduses, ja väikefarmerite ekspluateerimise meetodid tootmissfääris. Väikefarmerite ekspluateerimine monopolide poolt ringlussfääris.

3. Kapitalistliku tootmise kontsentreerumise iseärasused tänapäeva põllumajanduses. Majanduslike vastuolude kasv ja vastandlikkuse süvenemine linna ning maa vahel kaasajal.

4. Talupoegade vaesumine ja proletariseerumine imperialistlikes, koloniaal- ja sõltuvates riikides.

5. Marksistlik-leninlik teooria kapitalismi arenemisest põllumajanduses kui kommunistlike ja töölisparteide agaarprogrammide teaduslik alus.

K i r j a n d u s:

K. M a r x, Kapital, III kd., 37.-39., 45. ptk. ja 47. ptk., V osa. Tallinn 1962.

V. I. L e n i n, Agraarküsimus ja "Marxi arvustajad", 1. ja 2. ptk. Teosed, 5. kd.

V. I. L e n i n, Uusi andmeid kapitalismi arenemisseadustest põllumajanduses, 7.-9. ptk. Teosed, 22. kd.

Kommunistlike ja töölisparteiide rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvas 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument "Kommunistlike ja töölisparteiide rahvusvaheline nõupidamine". Tallinn 1969.

М.С.Д р а г и л е в, Н.И.М о х о в, П.А.К а ш у т и н, Современные вопросы политической экономики капитализма, глава VII. Москва 1967.

В. М а р т ы н о в. Аграрный вопрос в развитых капиталистических странах. Москва 1966.

В. М а р т ы н о в. Земельная рента и цена земли. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 5.

А.М. П о д к о л з и н. Аграрные проблемы развивающихся стран. Москва 1968.

Seminarikava nr. 19

Teema: Kapitalistliku taastootmise iseärasused kaasajal

P õ h i k ü s i m u s e d :

1. Kapitalistliku taastootmise iseärasused kaasajal:
  - a) tootmise kasvutempo ebaühtlus vanades ja uutes tootmisharudes kaasaegse teaduslik-tehnilise revolutsiooni tingimustes;
  - b) struktuurilised muutused arenenud kapitalistlike maade majanduses. Tootmis- ja mittetootmissfääri vahekorra muutumine;
  - c) muutused tootmise kapitali- ja fondimahukuses. Toodangu kapitalimahukuse mõju akumulatsiooni normile;
  - d) muutused kapitalimahutuste struktuuris;
  - e) tootmisvõimsuste alakoormatus. Krooniline tööpuudus. Imperialistliku parasitismi kasv.

2. Sõjajärgse perioodi majanduskriisid ja nende iseärasused. Tegurid, mis määravad ära tööstustsükli muutused (militariseerimine, tänapäeva teaduslik-tehniline progress, koloni-

aalsüsteemi lagunemine, sotsialismi ja kapitalismi majanduslik võistlus. Agraarkriis sõjajärgsel perioodil. Kodanlike kontseptsioonide kriitika planeeritava kapitalismi küsimuses.

K i r j a n d u s :

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, IV-VII jagu. Tallinn 1968.

Kommunistlike ja töölisparteiade rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvast 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument "Kommunistlike ja töölisparteiade rahvusvaheline nõupidamine". Tallinn 1969.

S. M e n š i k o v, Kapitalistlik majandus ja selle vastuolud kaasajal. Tallinn 1967.

И. Б р о в е р, О некоторых особенностях современного цикла и кризисов. "Экономические науки" 1969, № 12.

С. Д а л и н, Ленинская теория империализма и особенности циклического развития современного капитализма. "Коммунист" 1969, № 1.

М.С. Д р а г и л е в, Новые тенденции в развитии капиталистической экономики. Москва 1966.

М.С. Д р а г и л е в, Н.И. М о х о в, П.А. К а ш у т и н, Современные вопросы политической экономии капитализма, глава УШ. Москва 1967.

А. К у л и к о в, Особенности современного капиталистического воспроизводства. "Политическое самообразование" 1969, № II.

В. М а р т ы н о в, Послевоенный аграрный кризис. "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 3.

С. М е н ь ш и к о в, Устарел ли экономический цикл? "Мировая экономика и международные отношения" 1967, № 8.

Современные циклы и кризисы. Москва 1967.

Teema: Kapitalismi ebaühtlase arenemise suurenemine ja
vastuolude teravnemine

P õ h i k ü s i m u s e d :

1. Kapitalismi ebaühtlase arenemise seaduse toime iseärasused kaasajal.
2. Kapitalistliku maailma kaupade müügituru kapitali- ja tooraineturu arenemise vastuolud ja iseärasused kapitalismi üldkriisi perioodil. Maksebilansside olukord. Imperialismi valuutasüsteemi kriis.
3. Kahe maailmasüsteemi võitlus ja kaks tendentsi imperialistlike suurriikide vahelistes vahekordades. Imperialistlike suurriikide arenemistempo ja jõudude vahekorra muutumine.
4. Imperialistliku "integratsiooni" olemus, vormid ja vastuolud.
5. Ameerika imperialismi agressiivne osa. Uue maailmasõja ärahoidmise võimalus kaasajal.
6. Kapitalismi kõigi vastuolude teravnemine ja eelduste valmimine maailma sotsialistliku revolutsiooni arenemiseks.

K i r j a n d u s :

V. I. L e n i n, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium. Teosed, 22. kd.

V. I. L e n i n, Euroopa Ühendriikide loosungist. Teosed, 21. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, IV-VII. Tallinn 1968.

Kommunistlike ja töölispartei rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvas 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument "Kommunistlike ja töölispartei rahvusvaheline nõupidamine". Tallinn 1969.

Ü. S i n i s a l u, Kapitalismi arenemise ebaühtluse suurenemine ja imperialistlike riikide vaheliste vastuolude teravnemine. Tallinn 1970.

А. А н и к и н, Международные валютные проблемы. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 5.

Ю. Б о р к о, Социальные последствия интеграции. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 4.

М.К. Б у н к и н а, Развитие межимпериалистических противоречий в условиях борьбы двух систем. Изд. Московского университета, 1966.

Ю. К у ч и н с к и й, Неравномерность экономического развития капитализма усиливается. "Проблемы мира и социализма" 1968, № 10-11.

М. М а к с и м о в а, Экономическая интеграция: некоторые вопросы методологии. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 5.

А.А. М а н у к я н, Проблемы послевоенного развития экономики капиталистических стран. Москва 1966.

С.М. М е н ь ш и к о в, Экономика капитализма и ее противоречия на современном этапе. Москва 1966.

В.В. М о т ы л е в, Неравномерность развития современного капитализма. Москва 1966.

Некоторые тенденции в мировой торговле. "Мировая экономика и международные отношения" 1969, №1.

Неравномерность экономического развития капиталистических стран (1950-1968 гг.). "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 4.

Seminarikava nr. 21

Teema: Kaasaegsete kodanlike ja reformistlike majandusteooriate kriitika

P õ h i k ü s i m u s e d:

1. XIX sajandi vulgaarne poliitiline ökonoomia kui kaasaegse kodanliku poliitilise ökonoomia ideeline allikas. Sotsialistliku maailmasüsteemi mõju kaasaegse kodanliku poliitilise ökonoomia kriisi süvenemisele.

2. Kaasaegne kodanlik poliitiline ökonoomia kui finants-oligarhia ideoloogiline relv. Monopolistliku ja riiklik-monopolistliku kapitalismi apologetika.

3. Imperialistliku ekspansiooni kodanlik apologetika.

4. Tänapäeva kodanliku poliitilise ökonoomia kriis ja marksistlik-leninlike ideede osa kasv võitluses kommunismi eest, imperialismi ja sõdade vastu. Kommunistliku ja kodanliku ideoloogia rahuliku kooseksisteerimise võimatus.

K i r j a n d u s :

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, VII. Tallinn 1968.

Kommunistlike ja töölispartei rahvusvahelisel nõupidamisel Moskvas 17. juunil 1969 vastuvõetud põhidokument "Kommunistlike ja töölispartei rahvusvaheline nõupidamine". Tallinn 1969.

Л. А н д р е е в, А. В а щ и н, Союз неолиберализма и кейнсианства. "Экономические науки" 1969, № 3.

Э. Я. Б р е г е л ь, Борьба В. И. Ленина против анти-марксистских экономических теорий и современность. Москва 1969.

Э. Б р е г е л ь, Несостоятельность концепций "индустриального общества". "Политическое самообразование" 1969, № 10.

Г. П. Д а в и д ю к, Критика теории "единого индустриального общества". Минск 1968.

С. Д а л и н, Теория "индустриального общества". "Мировая экономика и международные отношения" 1969, № 10 и 11.

П. З а р р и н. Еще один вариант "трансформации" капитализма. "Экономические науки" 1969, № 7.

История экономических учений. Москва 1965.

Критика буржуазных и реформистских экономических теорий. Москва 1969.

Ю. О л ь с е в и ч, Буржуазные концепции международного валютного механизма. "Политическое самообразование" 1969, № 3.

Г.И. С п и ж а н к о в а, Критика современных буржуазных и реформистских экономических теорий. Москва 1968.

В.Г. С ы р а ч е в, Критика буржуазных теорий современного экономического развития США. Москва 1967.

Heaks kiidetud kateedri koosolekul
30. märtsil 1970.aastal.

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 01130448 4